

TREBALL SOCIAL I TERCERA EDAT

Tipus assignatura: optativa

Crèdits : 4, 5

Quatrimestre: 1er

Professora : Mercè Boquera Borrull

Horari : divendres, de 18 h. a 20 h.

Tutoria: a partir de les 20 hores

Aula : 504

OBJECTIUS

L' assignatura de Treball Social i Tercera Edat té com a objectius :

- Treballar sobre les experiències pràctiques en el treball social en l'àmbit de l'atenció social primària i especialitzada en relació a la gent gran.
- Assolir una postura reflexiva i crítica, alhora, sobre l' actual model de societat i quin paper hi té la gent gran.
- Donar a conèixer les polítiques socials i els serveis socials adreçats a la gent gran , valorant el seu grau d' adequació al context actual i l' implicació i participació dels propis actors.
- Aportar coneixements sobre la multidimensionalitat : biològica, psicològica i sociocultural de les persones .

METODOLOGIA

La metodologia emprada en aquesta assignatura constarà de classes teòriques i pràctiques complementades pels següents recursos didàctics :

- Bibliografia per treballar a classe i per consultar.
- Anàlisi de casos pràctics.
- Lectures i comentaris de texts i reculls de premsa.
- Visualització de pel·lícules relacionades amb la temàtica de l' assignatura.

AVALUACIO

Constarà de les següents requeriments :

- L'elaboració d'un treball sobre un llibre dels relacionats a la bibliografia general marcat amb un asterisc.
- S'avaluarà la participació activa en les classes.
- L'elaboració d'un quadern de camp .

PROGRAMA

1.- La vellesa, una visió transhistòrica i transcultural.

Lectures

ALBA, Víctor (1992) " El pasado lejano " i " El pasado próximo ". A : *Historia social de la vejez*. Editorial Laertes. Barcelona

FERICGLA, Josep Maria.(1992). " La cultura de la vejez. Espacios socioculturales de la ancianidad" A : *Envejecer. Una antropología de la ancianidad*. Barcelona. Editorial Antropos.

SAN ROMAN, Teresa. (1990) A: *Vejez y cultura. Hacia los límites del sistema*. Barcelona Ed: Fundació La Caixa, premi : R. Duocastella, 2 (*)

OLIEVENSTEIN, Claude (2000) *El nacimiento de la vejez*. Editorial Seix Barral.(*)

2.- Aproximació al procés de l' envelliment des de les seves dimensions biològica, psicològica i sociocultural.

Lectures

ILLICH, Ivan (1975) *Némesis médica : La expropiación de la Salud*. Barral editores. Madrid.

NEUGARTEN, Bernice L, (1999) *El significado de las edades*. Editorial Herder (*)

COLL Maria Rosa i FARRÉ Josep Maria,(2000) *Quan l' àvia no sap ni com es diu. Viure amb l' Alzheimer dins de casa*. Editorial Claret, Col·lecció Els Daus 203 Barcelona (*).

PÀMIES, Teresa (2002), *L' aventura d' envellir*. Editorial Ampúries .Barcelona.(*)

VAN GENNEP, Arnold (1986) *Los ritos de paso*. Editorial Taurus. Madrid.

CICERÓ, M.T. (1998) *De la Senectut* . A : *Tratados*. Edita Círculo de Lectores. Biblioteca Universal- Opera Mundi. Barcelona.

HESSE, Herman, (2001) " Sobre la vejez " i "Las tendencias a los hábitos fijos y alas repeticiones ". A : *Elogio de la Vejez*. Editorial Ampúries Barcelona (*)

AUSTAD, Steven N. (1998)*Porqué envejecemos. Que está descubriendo la ciencia sobre....* Editorial Paidos Ibéricas.

Visualització i comentari de la pel·lícula : La decisión de Amanda. Títol original Amanda's choice.

3.-Aspectes sociodemogràfics en relació a l' envelliment de la població. Estadístiques i projeccions.

Lectures

PEREZ DIAZ, J. I CABRE PLA, M.(1995) Envejecimiento demográfico en España.La actividad económica de las personas mayores. SECOT. Editorial Central Hispano. Madrid.

MINISTERIO DE ASUNTOS SOCIALES.(2002) *Boletín sobre el envejecimiento. Perfiles y tendencias.* Observatorio de las personas mayores y MAS. Editorial MAS. Madrid.

SANCHO CASTIELLO, Mayte, coord.(2002) *Envejecer en España.* II Asamblea Mundial sobre el envejecimiento. Edita : Instituto de migraciones i servicios sociales. Madrid. (*)

ABELLÁN, Antonio , FERNANDEZ, Gloria i alter.(1991)-" Aspectos espaciales del crecimiento demográfico " A : *La población en el mundo* . Editorial Síntesis. Madrid.

4.- Aspectes socioculturals i econòmics del nostre model de societat. Valors culturals entorn a la construcció social de les edats.

SANMARTIN ARCE, Ricardo ((1999) Valores culturales. Editorial Comares Colección Cultura y Sociedad.(*)

SALCEDO ,Damián, (1999) Los valores en la práctica del Trabajo Social . Editorial Narcea Colección sociocultural. Madrid-

BECK, Ulrich (2002) *La sociedad del riesgo global.* Editorial Siglo XXI.

ALVAREZ MAYA, Maria Eugenia.(2001) *Wl ddesafío de la pobreza.* Editorial Siglo del hombre editores.

ENTRENA DURAN, Francisco (2001) *Modernidad y cambio social.* Editorial Trotta.

Visualització i comentari d' una pel·licula entorn al tema.

5.- Consideracions sobre l' Estat del Benestar : construcció, processos, crisi, reconceptualitzacions i repercussions. Polítiques socials ver la gent gran.

Lectures

GARCIA COTARELO, R. (1987) *Orígen y desarrollo del Estado de Bienestar.*Editorial Sistema Madrid.

MUÑOZ DE BUSTILLO, R (comp.) (1989) *Crisis y futuro del Estado del Bienestar.* Editorial Alianza Madrid.

GÓMEZ SERRA, M. (2000) *Els serveis socials i la seva avaluació.* Edit. Universitat de Barcelona UB 42. monografies. Barcelona.

ANCOCHEA, Germán , GEORGE, Susan i alter.(2001) *Neoliberalisme i desenvolupament* Edicions Pòrtic, Col·lecció Biblioteca oberta . Barcelona

SOLÉ PARELLADA, Francesc (1996) *La paradoxa: creixement econòmic.crisi de l'Estat del Benestar.* A : revista Fòrum. Benestar Social Barcelona

6.-La mort : una visió socioantropològica. El procés del dol i l'acompanyament. El paper del treballador/a social en els àmbits socio sanitàris.

WORDEN, J. William (2000) " El apego, la pèrdua y las tareas del duelo". " Reacciones normales en el duelo: el duelo complicado " . A : *El tratamiento del duelo : asesoramiento psicológico y terapia*. Editorial Paidós Barcelona. (*)

CÁTEDRA TOMÁS, Maria (1988) 1a part. *La muerte y otros mundos*, Editorial Júcar Universidad. Madrid.

ECHAGÚE FERRIZ , Mónica, (1997) " Cuando la muerte llega en zapatillas", " La muerte, cuestión antropológica " " La muerte vista por la medicina " A : *Thanatos. Una mirada antropológica sobre la muerte*. Editorial Taurus. Madrid. (*)

ARIÈS, Philippe *La muerte en occidente*. Editorial AZ 90 s l Barcelona

KÚBLER-ROSS, Elisabeth (1998)" La vida, la mort i la vida després de la mort " . A: *La mort : una aurora*. Editorial Océano . Col·lecció Luciernaga Barcelona.

ALLUÉ, Marta (1985) "La gestión del morir : Hacia una antropología del morir y de la enfermedad terminal". A : *Revista Jano* , mayo de 1998) núm. 653.

ALLUÈ, Marta i altres (comp.) (1998) " Como desearía morir? Súbita o apulatinamente " A : *Revista Jano. Colección de Trabajo Social y salud*. Una década de Jano (85-95).

SANCHEZ, Mariola i FUERTES Mª Àngels. (1999) " l'acompanyament en el dol " A: *RTS* núm. 153 Barcelona.

7.-Serveis socials i socio sanitàris d' atenció a la gent gran : recursos, equipaments i serveis específics .

Lectures

SERVEI CATALÀ DE LA SALUT (1993) *El model d' atenció socio-sanitària a Catalunya*. Pla de salut de Catalunya , Quadern 5. Barcelona

Documentació diversa cedida pel serveis socials d' atenció primària del Consell Comarcal de la Terra Alta i de l' Unitat de Treball Social i PADES de l' Hospital de la Santa Creu de Tortosa.

Visualització i comentari de les pel·lícules : ¿ Que es el SAD ? y Planificación del SAD y coordinación socio sanitaria. (2000) Caja Madrid- Obra Social . Madrid

8.-Aproximació a les formes de sociabilitat formal i informal. La dimensió de l'autoatenció i de l' ajuda mutua. Solidaritat intergeneracional. Voluntariat.

Lectures

CANALS, Josep (1994) La autoatención y los grupos de ayuda mutua dentro de los procesos asistenciales y sociales. A : *Jornadas para una vejez activa y los grupos de ayuda mutua y las personas mayores*. Barcelona

ROCA F. Y LLAUGER M A, (1994) " Grupos de ayuda mutua : una realidad a tener en cuenta en atención primària" A : *FMC- Formación médica continuada* Vol.1 núm. 4 . Barcelona

GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE BENESTAR SOCIAL.(1990) Acció Voluntària i el voluntariat a Catalunya. *Quaderns de debat de Benestar Social*. Barcelona.

INCAVOL. GENERALITAT DE CATALUNYA.(2002) La integració de la persona gran com a voluntària a l' entitat. *Col·lecció Apunts. Programa persones grans, grans persones*. Barcelona

IMSERO, (1995) *Cuidados en la vejez*. INSERSO Madrid.

MINISTERIO DE TRABAJO Y ASUNTOS SOCIALES. (1995) *Las personas mayores en España. Perfiles y reciprocidad familiar*. IMSERSO , Madrid.

MINISTERIO DE TRABAJO Y ASUNTOS SOCIALES.(1997) *Participación social de las personas mayores*. IMSERSO Madrid.

CAMPO LADERO, Maria Jesús (2000) *Apoyo informal a las personas mayores y el papel de la mujer cuidadora*. Editorial CIS: Centro de investigaciones sociológicas. Madrid. (*)

MACE, Nancy , i Rabins Peter V.(1991) *36 horas al dia*. Editorial Ancora. Madrid(*)

9.- Envellir al segle XXI. Envelliment i qualitat de vida. Vellesa i dependència. La jubilació , el lleure i el treball .Nous conceptes d' edat i noves formes d' atenció.

Lectures

CASADO MARIN, DAVID I LÓPEZ, GUILLEM, (2001) "I .La dependència de les persones grans". A :*Vellesa, dependència i atencions de llarga durada* . Fundació La Caixa Col·lecció S. Socials Barcelona. (*)

ALTERRA, Aarón (2001) *El cuidador. Una vida con el Alzheimer*. Editorial Paidós Ibéricas. Madrid.(*)

GONZALO SANZ, Luis Maria (2002) *Tercera edad y calidad de vida*. Editorial Ariel Madrid.

PIPHER, Mary (2000) *Claves para entender el mundo de los mayores*. Colección desarrollo personal Editorial Gestión . Madrid.(*)

Subirats , Joan(1992) *La vejez como oportunidad*. INSERSO . Madrid

PEREZ DIAZ, J. (1996) Jubilació i vida activa. A : *Pla de preparació per a la jubilació activa*. Departament de Benestar Social Barcelona.

BAZO, Maria Teresa (2001) *Institución social de la jubilación. De la sociedad industrial a la postmodernidad*, Editorial Nau Llibres. Barcelona.

BAZO, Maria Teresa (1998) *Envejecimiento y sociedad. Una perspectiva internacional* . Editorial Panamericana, ediciones médicas.

Visualització i comentari d' una pel·licula relacionada amb el tema.

10.- El rol del treballador/a social ver l' àmbit de la vellesa i nous reptes del treball social.

Lectures

MORA, Amadeu, Redefinir el Treball Social (1998) A : *Revista de Treball Social* núm. 150 Barcelona.

PAYNE , Malcom (1995) Capítol 12. *Teorías contemporáneas del Trabajo Social. Una introducción crítica*. Editorial Paidós. Madrid.

- GARCIA ALBA, J. (1993) *Hacia un nuevo enfoque del Trabajo Social*. Editorial Narcea. Madrid. (*)
- GAYTAN, Lourdes (1998) " El enfoque generalista del trabajo social ". A: *RTS* núm. 150 .
- ZAMANILLO, Teresa (1995) " Con la mirada hacia adentro. Tendencias del Trabajo Social ". A : *Revista Rambla 12* núm. 7 .Barcelona
- GAYTAN ,Lourdes (1996) "Concurrencia de profesionales en la intervención : Un desafío para el Trabajo Social ". A : *revista Rambla 12*. Barcelona.
- URÍA ALVAREZ, F. (1993) " La crisis del Trabajo Social " A: *Claves* núm. 34 Madrid.
- BANKS, Sara (1997) *Ética y valores en el Trabajo Social* . Editorial Paidós. Trabajo Social. Madrid.(*).